

ДОПРИНОС САВЕЗА СОКОЛА ШИРЕЊУ СПОРТСКОГ СМУЧАЊА У ЈУГОСЛАВИЈИ

Соколи су у међуратном периоду радили на ширењу нових спортова. Између осталог и смучања у оквиру зимских спортова. Смучање се појавило у Соколима у Југославији око 1924-1925. међу жупама Дравске бановине (Словенија). Савезно начелништво увидело је значај скијања за соколство. Начелник Бајжеј истакао је на збору жупских начелника у Београду 7.12.1930. : „Како сматрамо смучарство за важну грану соколског телесног узгоја у зими, издали смо уз правилник за смучарство и посебну окружницу, коју смо послали свим жупским начелништвима, а у којој смо предложили најмањи распоред за ову зиму. Да би све жупе могле полагано да уведу и смучарство, препоручујемо свим жупским начелништвима, која још не познају ову грану, да пошаљу по једног или два члана и чланице у смучарски течај какве друге жупе, да би се упознали са смучарством. Наглашавамо, да Соколству не сме бити сврха само гајење смучарских такмичења, јер би се тиме силило пренапорно вежбање, “ У зиму 1930-1031. било је у Савезу Сокола око 1.000 скијаша и смучање се практиковало у 5 жупа, следеће је зиме било преко 3.000 скијаша у 12 жупа. Испред свих је била жупа Крањ, која је имала 500 скијаша, Марибор 200 скијаша, Љубљана 150, Загреб 90 и Тузла 12 скијаша. Такође године 1930-1031. приређена су 2 жупска и 75 друштвених излета, као и два жупска и три друштвена течаја. Идуће зиме било је 224 излета и 4 жупска и 11 друштвених течајева. Савез Сокола приредио је две смучарске школе. Био је течај за чланове сокола на Похорју. На течају који је трајао 14 дана, било је 46 течајаца из свих жупа Савеза. За 47 чланица одржан је истовремено течај на Планици. Савез Сокола није тада имао своје воднике за течајеве. Са Југословенским зимско-спортским савезом је те зиме склопљен уговор о међусобном потпомагању и сарадњи. У чланку објављеном у 11 броју „Сокола”у 1931. истакнуто је да соколи не смеју да користе туђе речи „ски” и „скијање” него домаће називе „смучка” и „смучање” „Не смемо да заборавимо, да Соколство уз своје остале задаће мора да пази и на чистоту језика. Соко, дакле, увек употребљава смучке и смуча се”. Зими 1932-1933. у 12 жупа било је 140 јединица са скоро 6.000 скијаша. Савезно начелништво је издало правилник за смучарске предњаке Савеза Сокола. Зими 1933-1934. било је преко 8.000 скијаша, од чега је у жупама Словеније било скоро 6.000. Смучарских излета било је око 300, а учествовало је око 5.500 сокола. На течајевима је било око 800 течајаца. Важни су били жупски течаји жупа Београд, Цеље, Марибор, Сарајево, Ужице и Загреб. Течајци су били способни да воде мање друштвене течајеве. У години 1934-1935. скијање је било у 22 жупе, у свима сем жупама Сплит, Шибеник-Задар и Цетиње. Због временских прилика у тим жупама скијање је било отежано, па и делимично немогуће. Скијаша је било преко 10.000. Од тог броја отпадало је две трећине на жупе Дравске бановине. Како су у крајевима јужно од Саве соколи први почели са скијањем, морали су да почну са градњом смучарских домова, кућа и склоништа. (1) Одсек за зимске и просте гране Савеза Сокола био је 1934. под вођством Душана Подгорника. Одсек је одржао изборно такмичење у Загорју на Сави 19 и 20 јануара 1935. за такмичење у Чехословачкој.

Изабрана је такмичарска врста од 8 чланова и 1 чланице. За такмичаре одржан је од 29 јануара до 3 фебруара 1935. у Бохињу посебан течај. Док је 1932-33. у 139 друштава уведено смучање, дотле је у 1933-34. у 217 соколских друштава уведено смучање. У 1932-33. било је у Савезу Сокола 1.918 чланова, 1.318 мушке деце, 956 мушког нараштаја, 633 чланице, 469 женског нараштаја и 367 женске деце смучара, дотле је у 1933-34. било 2.694 чланова, 2.188 мушке деце, 1407 мушког нараштаја, 781 чланице, 390 женског нараштаја и 576 женске деце смучара. Укупно је било 1932-33. 5.661 свих категорија сокола смучара, а 1933-34. 8.036 свих категорија сокола смучара. У 1932-33. одржано је 7 жупских, 66 друштвена такмичења са 2.240 такмичара, а 1933-34. 10 жупских, 115 друштвена такмичења са 3.120 такмичара. У 1932-33. одржано је 207 друштвених излета са 2.893 учесника, а 1933-34. одржано је 1 жупски, 292 друштвених излета са 5.448 учесника. У 1932-33. било је 3 соколске скакаонице и 5 соколских кућа, а 1933-34. било је 6 соколске скакаонице и 9 соколских кућа. (2)

Соколи су путем радија и филма пропагирани смучање. Приказивани су соколски филмови о скијању као што је био „Смучање у Фрушкој Гори“. (3) У „Соколском Гласнику“, за 27 фебруар 1935. најављено је предавање преко радио Љубљане Душана Подгорника из Љубљане о теми „Соколско смучање“. (4) У Шкофјој Лоци 16 и 17 фебруара 1935. одржано је IV смучарско такмичење Савеза Сокола за чланове и чланице. На дотадашњим такмичењима учествовали су соколи смучари из Дравске бановине. На овим такмичењима учествовали су и чешки, београдски и соколи смучари из жупа Савске бановине. Заслугом команданта пука пуковника и члана сокола Лукића соколи су сарађивали са I планинарским пуком. Такмичило се 127 такмичара из 8 жупа. На утакмицама наступале су и 2 чехословачке врсте са 6 такмичара и 6 такмичарки. Учествовало је преко 2.000 смучара. У Соколском дому приређено је поздравно вече такмичарима и такмичаркама. Присутне госте поздравио је начелник Савеза Сокола Мирослав Амброжић. Сутрадан одржано је такмичење у скоковима. У Соколском дому приређена је чајанка и опроштајно вече. (5) Начелништво Савеза Сокола приредило је од 17 до 21 априла 1935. петодневни планинарски смучарски течај, у коме су течајци требали да пређу читаво Триглавско горје на смучкама. Течај је био намењен искусним смучарима, који су били кадри да издрже 5-7 часова дневно вожње на скијама. (6) Соколска жупа Београд приредила је I смучарске утакмице у Кошутњаку 27. 1. 1935. На старту се окупило 34 такмичара и такмичарки. Такмичили су се : на 12 километара чланови, на 4 километра чланице и на 6 километара нараштај и старија браћа. (7)

На смучарском течају 1935. у Соколској чети Кривошије учествовало је 179 чланова. После смучарског течаја Соколска чета Кривошије заједно са Командом места Црквице, одржала је 10 марта 1935. прву смучарску утакмицу на територији Зетске бановине, са наградама. Такмичари су били подељени на три дела : такмичари са фабричким смучкама, такмичари са ручно изграђеним смучкама и деца. За одрасле дужина стазе била је 8 километара, а за децу 4,5 км. Учествовало је 45 такмичара официра, подофицира, редова, деце и чланова чете Кривошије. Награде је поделио командант места Стјепан Мифек уз пригодан говор о значају смучарског спорта. Позвао је присутне такмичаре и посматраче, да пропагирају скијање међу онима из Боке Которске, који се ове зиме нису бавили спортом и којима можда није познато, да на Црквицама под Орјеном има идеалног терена за

смучање. Такмичењу је присуствовао велики број посматрача из Боке Которске и Кривошија. (8)

У организацији Савеза Сокола на Копаонику је 1936. одржан савезни месечни курс за смучарске предњаке. (9) Под покровитељством краља Петра II соколи-смучари су позвани на први слет сокола-смучара, V смучарска такмичења Савеза СКЈ Марибор-Похорје од 31. 1. 1936 до 2.2. 1936. (10)

Соколско друштво Марибор изградило је свој дом, за који су планирали да лети служи као табор деци сиромашних родитеља, а зими као склониште соколима-смучарима. Позвани су и представници братских држава : Чехословачке, Бугарске и Пољске да дођу на такмичења на Похорје. (11)

У Извештају о раду Соколске жупе Београд од 18 априла 1937. истицало се да је Одсек за зимска гране давао упутства соколским јединицама за смучање, и припремао је такмичаре за савезне смучарске утакмице. Одсек је одржао суви смучарски течај у Београду за чланове београдских соколских друштава. У 14 друштава жупе Београд постојали су смучарски одсеци. (12) По Фердинанду Мајнику прве значајније смучарске соколске утакмице биле су треће утакмице Соколске жупе Крањ 15 фебруара 1931. у Стражишчу. Такмичило се преко 100 сокола. Такмичили су се чланске извиднице на 14 километара, чланице мушки и женски нараштај у смучању на 3 километра и чланови у скоковима. Такмичењима су присуствовали заступници бана, војске, Зимско-спортског савеза и огромна маса грађана. По Фердинанду Мајнику овим такмичењем утрт је пут скијању у соколство. Следеће зиме повечан је број друштвених и жупских такмичења. Савезно начелништво је саставило соколски смучарски такмичарски ред, који се ослањао на такмичарски ред Чехословачке обце соколске. Већ 1932. било је у Савезу СКЈ 70 испитаних смучарских судија. У оквиру Савеза Сокола зими 1931-1932. 90 јединица имале су скијашке одсеке. Због тога расписао је Савез Сокола I савезно смучарско такмичење. Учествовале су жупе Крањ са 42 такмичара, Љубљана 6 и Марибор 6. Било је 54 такмичара, од којих 6 такмичарки. Чланови су се такмичили у скијању на 13 километара, у скоковима у састављеном такмичењу и у смучарским ликовима. Чланице су се такмичиле на 6 километара. Соколи из Југославије су учествовали и на II смучарским такмичењима Савеза словенског Соколства на Штрбском Плесу у Татрама. Такмичили су се и чехословачки и пољски соколи. (13) Зими 1931-1932. жупе Крањ, Љубљана, Цеље и Марибор приредиле су жупска такмичења. У Бохињу било је 1932-1933. II смучарско такмичење Савеза СКЈ, које је уједно било III смучарско такмичење Савеза Словенског Соколства. Наступило је 115 такмичара и такмичарки из 6 жупа. ЧОС је послала 6 такмичара и 3 такмичарке, а ПСС 3 такмичара. У 17 жупа Савеза Сокола било је преко 2.000 смучара. По трећи пут сакупили су такмичари у Бохињу на смучарском такмичењу СКЈ јануара 1934. Учествовало је 112 такмичара из 5 жупа. Савезно начелништво приредило је 1935-1936. V савезно такмичење на Похорју у жупи Марибор. Исте године такмичари Савеза Сокола учествовали су на IV смучарским такмичењима Савеза Словенског Соколства на Пустевнама у Чехословачкој. Две смучарске приредбе биле су зими 1936-1937. у Планици. Почетком фебруара 1937. била су такмичења СКЈ. Такмичио се 331 такмичар и такмичарка. Изван Словеније биле су жупе Вараждин, Загреб, Сушак-Ријека и Београд. Крајем фебруара 1937. била су V смучарска такмичења за првенство

Савеза Словенског Соколства у Планици. Уз СКЈ и ЧОС први пут су учествовали бугарски Јунаци. СКЈ је први пут освојио Ханжеков покал и постао словенски соколски смучарски првак. (14)

Жупа Сарајево приредила је VII савезне смучарске утакмице на Јахорини. Такмичења су била одређена за 21, 22 и 23 јануар 1938. Дана 23 јануара 1938. наступиле су чланске извиднице на 10 километара са гађањем. Извиднице мушког и женског нараштаја наступиле су на 4 километра са запрекама. Уз теклићско смучање женског нараштаја одржани су и скокови чланова. Од 412 пријављених такмичило се 239. На такмичењима је учествовало 10 жупа. Београд (12 такмичара), Крагујевац (3), Сарајево (44), Загреб (10), Ново Место (4), Вараждин (4), Марибор 83), Цеље (4), Ужице (1) и Крањ (11). Такмичари су становали у официрском дому, а чланице у дому Романије. Утакмице је отворио заменик савезног начелника Мирослав Војиновић, поздравивши такмичаре. Представник савезне управе Николић поздравио је представнике министра војске, армијске области и дивизије. Утакмице су посматрали слушаоци војничког смучарског течаја, гости на Јахорини и они, који су дошли из Сарајева. Трећи дан присуствовало је 30 течајника са планине на Греполском, који су дошли на скијама под вођством Б. Полића, који је истовремено заступао и министарство телесног васпитања. Најуспешнија је била жупа Крањ. (15) Такмичења на Јахорини била су избирна такмичења за првенство ССС. Такмичари су се 25. 1. 1938. вратили са Јахорине, а 2.2. 1938. отпутовали су за Чехословачку. (16) У књизи „Историја смучања” од др. Слободана Алексића истиче се да су 22 јануара 1938. соколи приредили „Смучарски шампионат Сокола” на Јахорини. Следећег дана одржано је алпско такмичење у спусту на стази дугој 4 километра. Учествовало је 58 такмичара. Прво место је освојила Розика Ајсингер, из Словеније, друга је била Тања Билинић из Ски-клуба Сарајево. (17)

Чехословачка соколска општина приредила је зимска такмичења у Високим Татрама. Такмичења су одржана од 6 до 13 фебруара 1938. као први део јубиларног X свесоколског слета у Прагу. Такмичења су обухватала : XI смучарска такмичења ЧОС, VI смучарска такмичења ССС и такмичења за покал југословенског министра за телесно васпитање. За првенство ССС и Ханжеков покал такмичили су се чланови ССКЈ, ЧОС, Јунака и ПСС. Олга Сковран такмичила се у такмичењима ССС као водница чланица. (18) Вођство Прве међународне смучарске школе за скокове у Планици дозволило је члановима Савеза Сокола да могу бесплатно да је посећују. Школа је почињала у децембру и трајала је до марта. (19)

Савез Сокола је склопио уговор са Југословенским зимско-спортским савезом. Када се неко соколско друштво учлани у ЈЗСС, онда су и чете тог друштва постајале чланови ЈЗСС. Соколска друштва имала су сва права и дужности која су имала спортска друштва учлањена у ЈЗСС. (20)

Са погоршањем прилика у Европи смучарски одсеци су ушли у оквир Народно-одбрамбених одсека. Начелништво Соколске жупе Сарајево образовало је 1938. Народно-одбрамбени одсек, на челу са генералом Мирославом Томићем. У одсеку су били реферати : смучарски, стрелачки, једриличарски, велосипедски, за предвојничко образовање, организација прве помоћи и одбране од ваздушних напада. (21) На седници збора начелника Соколске жупе Београд октобра 1939.

поднет је реферат. У реферату се посвећивала нарочита пажња оним гранама соколског васпитања које су биле важне за народну одбрану и то излети, смучање и бициклизам. Излетима је требало дати што више војноманеварски карактер (сналажење на терену, служба везе и гађање). Бициклизам и смучање требало је форсирати као средства за службу везе. (22)

Због снега који је пао у Београду Соколска жупа Београд одлучила је да одржи смучарске утакмице. Такмичила су се друштва Београда, Земун и Панчева. Утакмице су рекламиране путем београдске штампе и радиостанице. Зборно место било је пред Павиљоном Црвеног Крста у Кошутњаку 21 јануара 1940. Чланови су се такмичили у слалому и трчању на 8 километара. Стаза за слалом је била трасирана на месту изнад скакаонице код Хајдучке чесме, и ишла је међу дрвећем. Била је дугачка око 100 метара са разликом у висини. Стаза од 4 километара, коју су чланови обилазили 2 пута, водила је од павиљона Црвеног Крста прекопута у јелову шуму, избијала је на чесму Обреновића, па у луку поред жељезничке пруге на друм поред Павиљона Црвеног Крста. Стаза је водила друмом неколико стотина метара, преко првог моста пењала се десно уз брдо, избијајући на коњичку стазу. Ту је била раскрсница : стаза од 2 километра водила је десно ка стартном месту у спусту, а стаза од 4 километра лево узбрдо водила је ка споменику кнеза Михаила. Од споменика стаза је скретала десно, пролазила оспод моста, и скрећући лево, избијала на друм који је водио преко врха. Остављајући друм десно стаза је кроз шуму, избијала на скакаоницу, скрећући десно пролазила је поред “моста” скакаонице и завршавала се на стартном месту. Старија браћа од преко 30 година, имала су спуст и трчање на 2 километра. Стаза за спуст била је трасирана на коњичкој стази а старт је био приближно на средини пута од скакаонице до немачког гробља. Стаза од 2 километра је била иста као за чланове све до раскрснице одакле је скретала на стартно место. Технички вођа и организатор утакмица био је Богдан Ристић. Судије су били : Бранко Полић, Селимир Радовановић и Јанко Кавчић. Стартери и контролни органи : Зденко Павић, Рафаел Бан и Имре Кон. Начелника жупе заступао је његов заменик Франо Жиц, који је и учествовао на такмичењу. Чланови СОЖ, требали су уколико се нису такмичили, да дођу и помогну приређивачима, скоро нико од њих није се одазвао позиву. Да није у помоћ дошао Стручни одбор Савеза Сокола, утакмице не би биле одржане. У чланку у часопису „Око соколово“ истакнуто је : „Што су утакмице успеле, ... има се највише захвалити београдској штампи која је свакодневно обавештавала о утакмицама; затим браћи члановима Стручног одбора Савеза СКЈ, који су свесрдно помагали, као и свима оним такмичарима који и поред лошег времена дођоше да испуне своју соколску дужност.” На утакмицама је учествовало 6 друштва из Београда, Земун Матица и Панчево. Из Београда били су : Београд Матица, Београд I, Београд II, Београд III, Београд VII и Београд VIII. Стартовало је 62 такмичара и то : 17 чланова, 13 старије браће, 16 чланица и 16 нараштајаца. Коначни пласман друштва био је : Прво место Београд Матица, друго Београд I, треће Београд II, четврто место Београд III, пето Београд VIII и Панчево, шесто Београд VII и седмо место Земун Матица. (23)

У „Соколском Гласнику” најавили су одржавање осмодневног Савезног смучарског течаја за старији мушки нараштај, од 16, 17 и 18 година, од 23 децембра 1940. до 4 јануара 1941. на Копаонику, Јахорини и у жупи Крањ. На Копаонику је требало

одржати течај за нараштајце из жупа Цетиње, Крагујевац, Нови Сад, Ниш, Петровград, Скопље и Београд. А на Јахорини за жупе Бања Лука, Мостар, Сарајево, Сплит, Осиек, Тузла и Ужице. У жупи Крањ за жупе Бјеловар, Цеље, Карловац, Крањ, Љубљану, Марибор, Ново Место, Сушак, Вараждин и Загреб. Распоред је био направљен ради жупа које су имале слабо развијено смучарство, како би могле послати већи број нараштајаца на течај, као и ради јефтинег превоза течајаца. Жупе одређене за Копаоник и Јахорину слале су по три нараштајца на течај, а одређене за жупу Крањ слале су по два течајца. (24)

После Другог светског рата комунистичке власти негирале су било какав развој смучарства у Краљевини Југославији. По њима у књизи „Наш спорт” : „...Између два светска рата спортско смучарство је имало веће размере једино у Словенији и неким деловима Хрватске и Босне. У осталим крајевима наше земље смучарство је служило само као забава богаташима. Режим старе Југославије није смучарству поклањао скоро никакву пажњу, тако да је она била једна од најзаосталијих земаља у Европи по техничким средствима која се користе као помоћ за подизање квалитета смучара. Југословенски смучари су на такмичењима у земљи и иностранству ипак постизали добре резултате, што је резултат њиховог талента, борбености и залагања. У физкултурном покрету нове Југославије смучарски спорт је добио достојно место. Он је постао један од најважнијих спортова. Народна власт ставила је на располагање нашим смучарима значајна материјална средства, тако да је смучарство данас један од најпопуларнијих спортова не само у Словенији, него и у свим осталим крајевима наше земље, а нарочито у Србији, Македонији и Босни.” Посебна пажња у књизи „Наш спорт” била је посвећена Планици. У чланку „Планица понос нашег смучарства” истакнуто је да је то највећа смучарска скакаоница на свету. Градња је почела 1932. а поверена је инжењеру Блоудеку. Велика скакаоница била је завршена 1936. То је омогућило стварање нове дисциплине смучарског спорта – смучарске летове. (25) Може се речи да је то што су написали негирало наводе о запостављености смучања у старој Југославији. О соколима ни једне речи, као да никад нису ни постојали.

Соколи су радили на увођењу нових спортова као што су били смучање, хазена, одбојка, кошарка. Скијање се развило у редовима Савеза Сокола 1924-1925. у Словенији. Напорима савезног начелништа смучање је раширено међу члановима соколских друштава широм Краљевине Југославије. Соколска друштва као и Савез сарађивали су са војском. Соколи су преко радија и филма пропагирани смучање у соколским друштвима. У оквиру такмичења Савеза Словенског Соколства соколи из Југославије учествовали су на такмичењима у Чехословачкој. Са погоршањем прилика у Европи смучарски одсеци су ушли у оквир Народно-одбрамбених одсека. Смучање су сматрали као средство за службу везе у рату.

Саша Недељковић

члан Научног друштва за историју здравствене културе Србије

Напомене :

1. Фердинанд Мајник, „Наше смучарство”, „Соко”, лист предњаштва Сокола Краљевине Југославије”, Љубљана, 15 фебруара 1938, бр. 2, стр. 59;
2. „Извештаји за 5 редовну главну скупштину Савеза сокола Краљевине Југославије у Београду 12 маја 1935, стр. 8, 10;
3. Павле Врачарић, “Специфичне функције и облици васпитног и културно-просветног рада у соколским друштвима“, стр. 109, „Саветовање о улози обновљеног соколства ...“, Соко Југославије, Београд, јуни 1996; Љубодраг Димић, Културна политика у краљевини Југославији 1918-1941, I, Београд 1997 стр. 456,
4. „Соколска радио-предавања”, „Соколски Гласник”, Љубљана, 8 фебруара 1935, бр. 7, стр. 2;
5. „Четврто смучарско такмичење Савеза СКЈ” „Соколски Гласник”, Љубљана, 22 фебруара 1935, бр. 9, стр. 2, 3; Фердинанд Мајник, „Соколска смучарска такмичења”, „Соко”, лист предњаштва Сокола Краљевине Југославије”, Љубљана, 15 октобра 1938, бр. 10, стр. 360, 361;
6. „Соколски планинарски смучарски течај”, „Соколски Гласник”, Љубљана, 5 априла 1935, бр. 15, стр. 2;
7. „I жупске смучарске утакмице”, „Соколски Гласник”, Љубљана, 8 фебруара 1935, бр. 7, стр. 3;
8. „Кривошије .- Смучарски течај и смучарска утакмица”, „Соколски Гласник”, Љубљана, 5 априла 1935, бр. 15, стр. 7;
9. Др. Слободан Алексић, „Историја смучања”, Приштина 1997, стр. 75;
10. „V смучарска такмичења Савеза СКЈ под покровитељством Њв. Вел. краља Петра II Марибор-Похорје од 31. 1 1936 до 2. 2. 1936” „Соколски Гласник”, Љубљана, 17 јануара 1936, бр. 3, стр.3;
11. „Зимски спорт на Похорју”, „Соколски Гласник”, Љубљана, 17 јануара 1936, бр. 3, стр. 4;
12. „Годишњи извештај о раду Соколске жупе Београд за XVII редовну годишњу скупштину 18 априла 1937 год.”, стр. 13, „Око соколово”, Београд, 10 априла 1937, бр. 5;
13. Фердинанд Мајник, „Соколска смучарска такмичења”, „Соко”, лист предњаштва Сокола Краљевине Југославије”, Љубљана, 15 октобра 1938, бр. 10, стр. 360, 361;
14. Фердинанд Мајник, „Соколска смучарска такмичења”, „Соко”, лист предњаштва Сокола Краљевине Југославије”, Љубљана, 15 новембра 1938, бр. 11, стр. 405,406;
15. Фердинанд Мајник - Мирослав Војиновић, „VII савезне смучарске утакмице”, „Соко”, лист предњаштва Сокола Краљевине Југославије”, Љубљана, 15 фебруара 1938, бр. 2, стр. 61;
16. Фердинанд Мајник, „Соколска смучарска такмичења”, „Соко”, лист предњаштва Сокола Краљевине Југославије”, Љубљана, 15 новембра 1938, бр. 11, стр. 405,406;
17. Др. Слободан Алексић, „Историја смучања”, Приштина 1997, стр. 138;
18. Фердинанд Мајник, „Зимска такмичења ССС у Високим Татрама”, „Соко”, лист предњаштва Сокола Краљевине Југославије”, Љубљана, 15 марта 1938, бр. 3, стр. 106-112;

19. „Прва међународна смучарска школа за скокове у Планици”, „Соко”, лист предњаштва Сокола Краљевине Југославије”, Љубљана, 15 децембра 1938, бр. 12, стр. 473;
20. „Из управе жупе”, „Братство”, Осиек, 15 фебруара 1938, бр. 2, стр. 32;
21. „Ваздушно једриличарство у Соколству”, „Соколски гласник“, Београд, 25 октобар 1938, бр. 39, стр. 2;
22. М.Ј. „Са седнице збора друштвених начелника-ца”, „Око Соколово”, Београд, 1939, бр. 9, стр. 124;
23. Богдан Ристић, „Међудруштвене соколске смучарске утакмице одржане 21 јануара 1940 године у Кошутњаку”, „Око соколово“, Београд, 1 март 1940, бр. 3, стр. 47,48,49;
24. „Савезни смучарски течај за старији мушки нараштај”, „Соколски гласник“, Београд, 29 новембар 1940, бр. 48, бр. 48, стр. 9;
25. „Планица понос нашег смучарства”, „Наш спорт у 1948 години”, штампано у штампарији „Политике”, Београд, Стаљинградска 31 – Штампање завршено 25 јануара 1949 године.